

Fiatal zenekari muzsikuskok és perspektívájuk

Egy és ugyanazon helyen 30 évig egy és ugyanazt a mesterséget űzni valóban egy kicsit ijesztő, a rutin és egyhangúság veszélye merül fel. A német zenekarokban érvényes: aki a próbaévet kiállta, bejutott. Némelyik országban egy bizonyos időszak után újra bizonyítani kell. A német szisztéma ugyanakkor a zenekari tagoknak a legnagyobb biztonságot nyújtja és ez nemzetközi összehasonlításban is nagy privilégium, amit talán egyszer össze kellene hasonlítani a munkamorálunkkal.

Nicole Dantrimont interjúja Viola Usadel helyettes koncertmesterrel és Dirk Ellerkamp helyettes szólópozanistával, akik mindketten a Badische Staatskapelle Karlsruhe tagjai.

I Önök mindketten egy éve tagjai a Badische Staatskapelle Karlsruhe együttesnek. Valószínűleg még 30 év vár önökre ebben a zenekarban. Megretten-ti ez önöket?

Viola Usadel: a gondolatot, egy és ugyanazon helyen 30 évig egy és ugyanazt a mesterséget űzni valóban egy kicsit ijesztőnek találom. Itt a rutin és egyhangúság veszélye merül fel. A tanulmányok során egymás után hagytuk magunk mögött az egyes stációkat, mindig készen és nyitottan a fejlődésre és tanulásra, folyamatosan arra inspirálva, hogy flexibilisek legyünk. Mindig eljött a következő cél, a következő feladat, a következő helyszín. Nos most először is mindent elértem, úgy tűnik. A kihívás, nyitottnak, flexibilisnek és tanulásra késznek maradni, – egyelőre nem megismerhető új céllal – nagy. De a feladatok áthelyeződtek, és a másik oldalon érdekesítő megélni, ahogy az ember felnő hozzájuk és az adott biztonságuk köszönhetően új dolgokra figyelhet.

Dirk Ellerkamp: Engem ez egyáltalán nem rémít meg. Sokáig dolgoztam azért, hogy ilyen állást kapjak. Sokat gyakoroltam, mesterkurzusokat látogattam, részt vettem a

zenekari akadémiákon, kíségettem más zenekaroknál. Elég lehetőségem volt arra, hogy rájőjsek, kedvelni fogom ezt a pályát vagy sem. Nagyon szívesen csinálom. Hozzá kell azonban tennem, hogy én még egy „igazi” szakmát is elsajátítottam – kereskedő vagyok. Szakmai érettségim (és minden reggel a tanítás) alatt azonban arra gondoltam, ha végeztem, minden esetre elkezdem zenei tanulmányaimat. Ezt a lépésemet eddig még egyetlen nap sem bántam meg, és meglehetősen biztos vagyok abban, hogy nem is fogom megbánni.

I A német zenekarokban érvényes: aki a próbaévet kiállta, bejutott. Némelyik országban egy bizonyos időszak után újra bizonyítani kell. Jónak találná, ha úgy mond minden év egy próbaév volna?

Viola Usadel: Vannak ilyen modellek már külföldön, de Németország más művészi szakterületein is. Énekeseknek és színészeknek például gyakran határozott időre szóló szerződésük van, amelynek a végén mindig újra bizonyítaniuk kell, hogy fejlődtek és tovább képzik magukat. Ez az általános színvonal szempontjából hasznos. A német zenekaroknál kialakult szisztéma azt a veszélyt rejt magában, hogy a sikeres próbaév után tulajdonképpen már nem kell bizonyítani, az ember hátrádól, és lehetőség szerint kényelmessé és lustává válik. Ez a „hivatalnok státusz” véleményem szerint semmit nem veszített a művészi területen. Azonkívül Németországban olyan helyzetben vagyunk, hogy semmiképpen nem engedhetünk meg magunknak lustaságot. Az ötletet, hogy egyedülálló munkafeltételeink mellett az általános színvonalon megint erősítsünk jónak találom. Hogy szükséges-e ezért szorosabb szabályokat, mint a határidejű szerződések vagy mindig megismételt próbaévet bevezetni, tulajdonképpen tőlünk függ: Minél felelősségteljesebben viselkedünk, annál többet tudunk annak érdekében tenni, hogy egy napon ne következzen be olyan drasztikus változás, hogy kudarcot vallunk. Minél jobban kihasználjuk luxus helyzetünket és elkényelmese-dünk, annál jobban veszélyeztetjük azt. A német szisztéma a zenekari tagoknak a legnagyobb biztonságot nyújtja és ez nemzetközi összehasonlításban is nagy privilé-

gium, amit talán egyszer össze kellene hasonlítani a munkamorálunkkal. A kulturális felelősség tudata sokszor nagyon is háttérben marad.

Dirk Ellerkamp: A gyakorlás szempontjából bizonyára nem volna rossz. De azt gondolom, hogy ez a további nyomás a legtöbb muzsikust még jobban megterhelné. Azonkívül az életkorral a tapasztalat is nő, és ezt nem volna szabad figyelmen kívül hagyni.

I Marad a továbbfejlődésre és más módon való előrelépésre lehetőség?

Viola Usadel: A szolgálati terheléstől függetlenül természetesen mindig van lehetőség kamarazenélni. Ezen a területen fejlődni lehet, különböző együttesekkel dolgozni, és lehetőség van arra, hogy egyéni zenei elképzeléseit az ember megvalósítsa, amire sokszor a munkája során nincs lehetőség. Így a kamarazenélés nagy lehetőség a művészi kielégülésre és a zenekari játék kiélessítésére. Nem zenei tevékenység is létezik: egy zenekar szociálisan igen komplex és dinamikus üzem, amely rá van szorulva tagjainak hangszeren kívüli együttműködésére is. Ez például a vezetőségben egy lehetőség, de a grémiumon kívül is, például iskolákkal való együttműködésnél vagy gyerekkoncertek szervezésénél.

Dirk Ellerkamp: Mindenesetre mindig tovább kell képeznünk magunkat. Talán nem minden nap annyit mint a tanulmányok során, de rendszeresen gyakorolni kell. Fittnek kell maradni. Olyan dolgokat gyakorolni, amit nem tudunk és nem azt a négy állást próbálni, amit az ember még álmában is minden hangnemben el tud játszani. Ha a motiváció hiányzik, célokat kell kijelölni. A kamarazene a legjobb vezérszó. Vagy rendezni kell egy koncertet, ahol mint szólísta lehet megmutatkozni. Még mindig rendszeresen játszom régi főiskolai kollegáimmal harsona kvartettben (a nagy távolság ellenére, ami most egyes tagok között van). Ez frissen tartja a hangszerjátékot. De úgy találok, hogy a szakmám nagyon is változatos. Nem összehasonlítható napi nyolc órai irodalmi munkával az elkövetkező 37 évre!

Nicole Dantrimont
(Das Orchester 2008/1)